

gezondheid

Het zieke lam valt meteen op. Het staat apart, is te dun en heeft een vies achterwerk.

Diarree door weiland

Fokker Klaassen belt op een maandagmorgen eind maart. Flink wat jonge lammeren zijn in het weekend aan de diarree geraakt. Enkele zijn te dun en twee zijn er zelfs doodgegaan. Een jaar eerder hadden lammeren op hetzelfde perceel precies dezelfde problemen.

TEKST: DRS. RENÉ VAN DEN BROM (DIERENARTS GD), ILLUSTRATIE: ELS VAN DEN BERG

Op weg naar het bedrijf geniet ik van de mooie voorjaarszon. Het is bijna twintig graden. Nog geen zes weken geleden, toen er over een mogelijke Elfstedentocht werd gesproken, heb ik 's nachts bij min vijftien graden een aflammerend schaap moeten verlossen bij Klaassen. Klaassen houdt ongeveer twintig fokooien, allemaal kruisingen van Texelaars. De ooiën lopen met hun lammeren in de wei achter het huis van de burens. Klaassen kan dit perceel voor het eerst gebruiken nu zijn buurman vanwege zijn leeftijd is gestopt met schapen. Naast veel besmeurde achterhanden valt direct een tweetal zieke lammeren op. Ze staan bij de waterbak te drinken, zijn enorm dun en er komt waterdunne diarree af. Na klinisch onderzoek vermoed ik dat de maag-darmworm *Nematodirus battus* de oorzaak is. Op dat moment komt de buurman van Klaassen erbij. Hij werpt een blik op het koppel en meldt verbaasd dat hij exact hetzelfde beeld het jaar ervoor bij zijn lammeren heeft gezien toen ze op dit perceel naar buiten gingen.

We nemen mestmonsters om de diagnose te bevestigen en vervolgens behandelen we alle lammeren met een wormmiddel uit groep 1, de benzimidazolen. Daarnaast dien ik de twee zieke lammeren, die uitgedroogd zijn, per infuus vocht toe. Diarree ontstaat meestal door virussen, bacteriën of parasieten, maar kan ook voedingsgerelateerd zijn. In dit geval kon

mestonderzoek de verdenking van nematodirose bevestigen. Soms zorgen deze wormen al voor problemen nog voor ze eieren produceren. In dat geval verloopt het mestonderzoek negatief, terwijl er wel moet worden ingegrepen. Redenen om toch te denken aan nematodirose zijn dan de beweiding van een perceel in voorgaande jaren, de ziektegeschiedenis van de schapen die er destijds hebben gelopen en de huidige verschijnselen. Deze bevindingen in combinatie met de leeftijd van de lammeren zijn duidelijke aanwijzingen.

Een opvallende eigenschap van *Nematodirus* is dat de eieren buiten kunnen overwinteren. Ze hebben een koudeprikkel nodig die in het voorjaar tot besmettingen leidt. De infectiedruk in een bepaald jaar wordt zodoende bepaald door de beweiding, temperatuur en mate waarin de parasiet het jaar ervoor aanwezig is.

Behandeling tegen deze worm kan alleen met middelen uit de groep van benzimidazolen. Deze middelen moeten voor de bestrijding van de meeste andere maag-darmworminfecties juist worden vermeden in verband met wijdverspreide resistentie. Drie dagen later kom ik Klaassen tegen op de praktijk. Hij vertelt dat de lammeren snel opknappen en dat zelfs de twee zieke lammeren weer opfleuren. We spreken af een beweidingsschema op te stellen. Dit kan veel problemen met maag-darmwormen voorkomen. <<